

Sławomir Sztobryn

Słowo od redakcji

Kultura i Wychowanie 1, 3-5

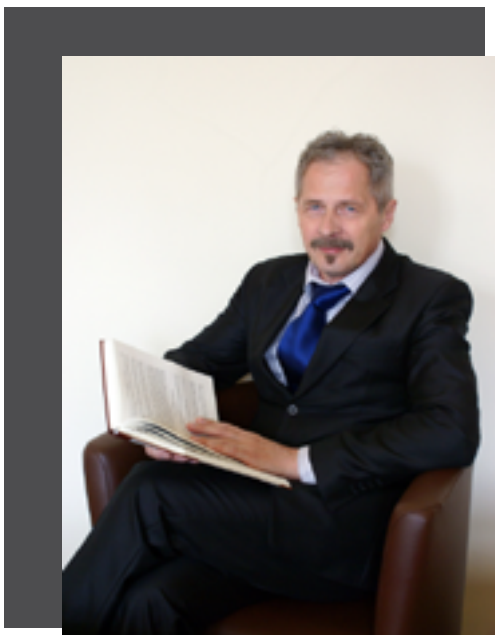

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Foto: Agnieszka Stachowicz

Słowo od redakcji

Powołując do życia nowe czasopismo, mamy świadomość bogactwa ofert na rynku wydawniczym i w tym sensie potrzebne jest krótkie wyjaśnienie walorów czasopisma, jakim jest „Kultura i Wychowanie”. Wśród periodyków pedagogicznych ukazujących się w formie elektronicznej niewiele jest takich, które z założenia obejmują szerokie spektrum zagadnień podejmujących problematykę pedagogiczną oraz innych nauk humanistycznych, które zainteresowane są jednocześnie człowiekiem, edukacją, kulturą, kontekstem historycznym, teoretycznym czy filozoficznym. Elektroniczne czasopiśmiennictwo pedagogiczne to nadal jeszcze terra incognita. Przeglądarka ARIANTA autorstwa A. Grabek i A. Pulikowskiego wskazuje zaledwie pięć tytułów, które w całości dotyczą pedagogiki i są wyłącznie czasopismami on-line¹. Jesteśmy więc u progu nowej, wirtualnej

jakości w obiegu informacji w dziedzinie nauk o wychowaniu i jesteśmy przekonani, że „Kultura i Wychowanie” dobrze spełni swoją rolę. Przez długi czas nie wiadomo także jak zaklasyfikować publikacje elektroniczne. Dzisiaj sytuacja wygląda lepiej, są nawet czasopisma, które uzyskują 9 punktów w punktacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak np. „Kultura i Historia” czy „Diametros”. Powołane do życia w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi czasopismo, o nazwie nieprzypadkowo sięgającej do okresu międzywojennego (bowiem „Kultura i Wychowanie” wydawana była w latach 1933-1939), będzie czasopismem środowiskowym nie tylko w tym sensie, że autorami będą pracownicy naukowcy WSP. Tak jak jego pierwowzór, otwarte będzie na szeroko rozumiane środowisko humanistów, na autorów polskich i obcych, reprezentujących różne stanowiska teoretyczne, światopoglądowe, metodologiczne. Pluralizm narracji nie jest tu czczym postulatem, co z pewnością dostrzeże Czytelnik już w pierwszym numerze. Jedynym elementem normatywnym dla autorów jest etyczność tej narracji, służba Nauce. Redakcja, stawiając na wysoki poziom zamieszczonych tekstów, jednocześnie przeciwstawia się lingwizmowi – pismo ma akcentować pierwotność treści wobec językowej formy.

Czasopismo w swej strukturze będzie dynamiczne, będzie zmieniało się wraz z kolejnymi publikacjami, nasycone dzięki niemal nieograniczonym możliwościom cyberprzestrzeni o materiały nietypowe dla papierowych czasopism, obok tradycyjnych tekstów będziemy zamieszczać nagrania video, MP3, grafikę i animację komputerową. W tym zakresie będzie to absolutne novum wśród naukowych czasopism pedagogicznych. W zamyśle redakcji sięgniemy nie tylko po teksty i twórczość artystyczną współczesnych autorów, ale także podejmiemy się ich rekonstrukcji w specjalnym repozytorium, wśród nich znajdą się w przyszłości także archiwalne numery „Kultury i Wychowania” z okresu międzywojennego, oraz

¹ Są to „Moja Fizyka” (2004) http://draco.uni.opole.pl/moja_fizyka/, „Exempli Gratia” (2005) <http://www.pbw.gda.pl/exempli.html>, „Logopeda” (2005) <http://www.logopeda.org.pl/subpage.php?id=13>, „Trendy. Uczenie się w XXI wieku” (2005) <http://www.trendy.codn.edu.pl/>, „Pedagogika Filozoficzna” (2006) www.pedagogika-filozoficzna.edu.pl/.

zapomniane, a wartościowe teksty z bliższej i dalszej przeszłości, których nie znajdziemy w bogatych już repozytoriach bibliotek elektronicznych². Warto w tym miejscu dodać, że w czasopiśmie „Kultura i Wychowanie” redagowanym przez B. Suchodolskiego publikowali najwybitniejsi reprezentanci pedagogiki polskiej i obcej. Wśród nich można wymienić: S. Hessena, S. Szumana, B. Nawroczyńskiego, L. Chmaja, M. Sekretę, W. Tatar-kiewiczza, K. Ajdukiewiczza, J. Pietera, Z. Łempickiego, K. Wykę, W. Radwana, K. Sośnickiego, I. Chrzanowskiego, F. Znanięckiego, J. Chałasińskiego, Z. Mysłakowskiego, A. Ferriera, P. Petersena, K. Grube, W. Flitnera, W. Prihodę i innych.

Konstruując koncepcję pisma, braliśmy pod uwagę także ten istotny fakt, iż w naszym (tzn. śródziemnomorskim) kręgu cywilizacyjnym kultura była – poczynając od starożytnych Greków – wartością autoteliczną, czym jak twierdzi W. Jaeger różniła się od kultury innych starożytnych ludów. Tak więc kultura, jako siedlisko wartości, jest podstawą każdego sensownego wychowania, które nie może abstrahować od transmisji wartości, jakkolwiek by tę transmisję rozumieć. To, co szczególnie wyróżnia nasz periodyk spośród pism o podobnej tematyce, to także jego aktualistyczne powiązanie z formalnymi przemianami, jakie mają miejsce w związku z naukami o wychowaniu. Chodzi o dokonujące się współcześnie tworzenie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, zgodnie z którymi pedagogika jest traktowana jako dyscyplina międzyobszarowa, tzn. jest ona uznawana jednocześnie za naukę humanistyczną, którą precyzuje się przez odniesienie do szeroko rozumianej kultury oraz za naukę społeczną, której wymiarem jest działalność wychowawcza. W tym kontekście oba człony nazwy czasopisma definiują jednocześnie złożoną sytuację współczesnych nauk o wychowaniu, a prezentowane w piśmie teksty w pełni mieszczą się w tym

obszarze. Wreszcie ten kulturalistyczny punkt widzenia w pedagogice ma swoje uzasadnienie także i w tym, że odwołujemy się do bliskiej środowisku łódzkich pedagogów tradycji pedagogiki kultury, która w okresie międzywojennym w dużym stopniu była prezentowana na łamach ówczesnego czasopisma „Kultura i Wychowanie”³. Zgodnie z Hessenowską tradycją wychowanie dokonuje się w ramach trzech kręgów kultury – kultury lokalnej, narodowej i uniwersalnej. Dzięki takiemu zorientowaniu refleksji znajdziemy w kolejnych numerach czasopisma zarówno rozprawy analityczne odniesione do specyficznych zjawisk występujących w małych społecznościach, jak również szerokie syntezы historyczno-filozoficzne odniesione do tzw. długiego czasu trwania i wartości uniwersalnych.

Czasopisma poza funkcją informacyjną stanowią także swoiste archiwum, skarbnicę idei, do których łatwiej sięgnąć niż po dzieła zwarte, a w obecnej rzeczywistości łatwiej sięgnąć do wortalu niż do tradycyjnej biblioteki. One zresztą również stają się coraz bardziej wirtualne. Dynamika ilościowego rozwoju prasy na przestrzeni kilku ostatnich stuleci wyraźnie wskazuje, że jest ona niezwykłym medium, poszukiwanym i czytany nawet w krótkich chwilach wytchnienia. Możliwości, jakie stwarzają czasopisma elektroniczne, daleko wykraczają poza wszystko, co można sobie było wyobrazić w stosunku do czasopism tradycyjnych. Zanikają kolejne bariery: koszty prenumeraty – czasopisma należące do grupy tzw. Open Access są w pełni dostępne i bezpłatne, a ich utrzymanie w sieci pokrywają instytucje posiadające zazwyczaj własną platformę; zwiększa się swoboda dostępu – Internet znosi barierę czasu (teksty bieżące i archiwalne są dostępne natychmiast), znosi barierę miejsca (biblioteki), dostępności kopii (starsze czaso-

2 Federacja Bibliotek Cyfrowych, <http://fbc.pionier.net.pl/owoc/list-libs>.

3 B. Paździerska-Soltysiak, S. Sztobryn (współautorstwo), „Kultura i Wychowanie” (1933-1939) – nowy typ czasopisma pedagogicznego, „Acta Universitatis Lodzianensis” 1995, Folia Paedagogica et Psychologica nr 35, s. 115-133.

pisma chroni się przed naświetlaniem ze względu na właściwości nośnika, jakim jest papier); znosi także jednostronność komunikacji między autorem i czytelnikiem, bowiem istnieje możliwość dyskusji z autorem tekstu niemal natychmiast po jego opublikowaniu, znosi wreszcie elitaryzm – dostęp do nowych idei i wymiana myśli możliwa jest na skalę, która daleko wykracza poza zasięg jakiegokolwiek periodyku, nawet wysokonakładowego. Istnieją oczywiście także i słabe strony nowego, elektronicznego nośnika. Czasopismo, które Czytelnik widzi przed sobą na monitorze komputera nie jest wirtualne w pejoratywnym sensie, kopiowane i archiwizowane na nośnikach elektronicznych oraz papierowych pozostanie konkurencyjne wobec pism tradycyjnych.

Oczekiwania, jakie mamy w stosunku do składanych rozpraw sprowadzają się do postulatu oryginalności tekstów, wysokiego poziomu naukowego, oryginalnego i twórczego rozwiązywania stawianych problemów oraz etycznej odpowiedzialności za głoszone poglądy.

„Kultura i Wychowanie” jest czasopismem otwartym także na samodzielne prace badawcze studentów poszukujących własnej wizji studiowanej dyscypliny. Chętnie będziemy zamieszczali artykuły, które powstaną na kanwie wyróżnionych prac magisterskich, co powinno zainspirować seminarzystów i promotorów do jeszcze bardziej kreatywnej współpracy.

Jednocześnie redakcja zastrzega, że poglądy wypowiedziane przez poszczególnych Autorów nie są poglądami redakcji. Uważamy, że jest to jedna z dróg gwarantująca swobodę wypowiedzi Autora, a także utrwalająca pluralizm postaw naukowych, dzięki któremu możliwa jest twórcza dyskusja, „walka” na argumenty, bogactwo idei, którym swe łamy poświęca „Kultura i Wychowanie”.

Zapraszamy do współpracy.

Sławomir Sztobryn

Miło nam poinformować, że od 2011 roku Wydawnictwo Naukowe WSP rozpoczęło wydawanie międzynarodowego elektronicznego czasopisma: „Kultura i Wychowanie”.

Problematyka, jaką zamierzamy poruszać w czasopiśmie, obejmuje szeroko rozumiane nauki o wychowaniu wraz z naukami współpracującymi.

Szczególnie chętnie widziane są publikacje z zakresu filozofii, historii, psychologii, socjologii i innych nauk zajmujących się z różnych perspektyw człowiekiem, jego rozwojem oraz kontekstem kulturowym, w którym ten rozwój przebiega.

Zapraszamy do prezentacji własnych badań oraz komentowania współczesnego dorobku w tych dziedzinach.

Zapraszamy autorów chcących publikować na łamach czasopisma do kontaktu z wydawnictwem:
czasopismo@wsp.lodz.pl
wydawnictwo@wsp.lodz.pl

Życzymy sukcesów

zespół redakcyjny

Autorzy mogą na bieżąco nadsyłać swoje artykuły do kolejnych numerów czasopisma.

„Kultura i Wychowanie” Nr 2 ukaże się z początkiem nowego roku akademickiego.